

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvevő lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41.sz.

Nemzeti népnevelés.

(D.) Az egységes magyar nemzeti állameszme megvalósításának elengedhetetlen posztulátuma, hogy a népnevelés iránya, szelleme olyan legyen, mely a magunk elé tűzött célokat teljes odaadással, egész erővel szolgálhassa. Ez pedig — szerintünk — csak úgy volna elérhető, ha a népnevelés ügyét, leszorítva e téren minden illetéktelen befolyást, kizárólag az állam venné kezébe, érvényesítve hatalmának teljességét, mert ha valahol, úgy ebben a fajilag és nyelvileg széttagolt államban szükséges a népoktatás teljes és hatályos ellenőrzése.

Ezen véleményünkben nem tisztán a nemzeti érdekek, de az általános emberi érdekek is támogatnak bennünket, mert ismerve a felekezeti iskolák gyarlóságait, tudjuk, hogy ott nemcsak a tanító, de maga az iskola is szükén van azon anyagi eszközöknek, melyeket a helyes és kifogástalan tanítás lehetősége, a népoktatás legegységibb követelménye feltétlenül megkíván. A tanító nemes hivatásával járó munkája gyarlón díjaztatik, a tantermek felszerelése pedig oly hiányos, hogy az alkalmazott tanerők, taneszközök hiányában, csak nagyon kétes eredményeket képesek felmutatni. Vagy nem így van? Vegyük sorba a felvidéki felekezeti iskolák legtöbbször, ezek mind mellettünk fognak bizonyítani!

De hát tény és bizonyos, hogy az alkotmányosság beállta óta egész a

Wlassics-korszakig, a népnevelés ügye az előző kormányok alatt teljesen elhanyagoltatott, mert e téren 1868. óta, eltekintve egyes kisebb jelentőségű alkotásoktól, alig történt valami emlékeztetőre méltó, sőt túrték azt, hogy a nemzeties népnevelésre retentő káros hatású ósdi, elévült és korhadt rendszer, kártékony nemzetietlen szellem szabadon garázdálkodjék oly iskolákban, melyek e szellemnek tápot adni egyedüli feladatának tekintettek. Megtúrték, hogy kiérdekesült suszterek, tönkrement kalaposok, csödbe jutott fűszeresek, fegyházviselt ekszisztenciák csepegtessék a tudományt a gyermek lelkekbe, holott maguk sem tudták megkülönböztetni a A-t a kis a-tól s számtani ismereteik alig terjedtek túl a természetes számsor egyszerű leírásánál. De alkalmaztásu gyökere azon ferde nézetek hirdetésében nyert tápot, melyet mi magyarán nemzetiségű izgatásnak nevezünk.

Még a Wlassics-korszak alatt is hiába keresnénk oly intézkedéseket, melyek a nemzeties népoktatás nívóját hatalmas lendülettel vitték volna előbbre. Be kell azonban vallanunk, hogy Wlassicsban meg volt erre minden igyekezet s hogy okos, nagy szelleme nem érvényesülhetett teljes mértékben, ennek oka nem ő benne, hanem a nagy ujtáshoz szükségelt anyagi eszközök hiányában, az államháztartás kimerültségében keresendő.

Ezeket az égbekiáltó mulasztásokon van hivatva segíteni

Apponyi Albert törvényjavaslata, mely, eltekintve az anyagi rendezés egyes pontjaitól, magán viseli azt a szellemet, melyet a nemes gróf hosszú politikai pályája alatt a magyar nemzeti eszme fellendülése, megerősödése és terjesztése érdekében, sokszor igen mostoha körülmények közt, állhatatosan hirdetett.

A javaslatban le van rakva mindaz, mit a nemzeties népnevelés intenzívebb művelése egyelőre megkíván, vagyis az államhatalom kezébe helyezi végső fórumban annak elbírálását, hogy valamely tanító kötelességszerűen teljesít-e hivatását, vagy nem! Gátat vet ama lehetőségnek, hogy a nemzetiségi egyházak által alkalmazott tanítók, — leggyakrabban a tanítás rovására — mint az egyházak vezérférfiai által képviselt eszmék ekszponensei működjenek. Mindeddig hiába keresünk erre orvoslást, igyekezetünk megakadt az egyházi gyűlések jóindulatán, mitől a nemzetiségi érzelmű tanító urak még inkább vérszemet kaptak s fűtültek a magyaros népnevelésre. Emlitsek példákat? Itt van a szucsányi, deánfalvi, priekopai, zátaresai, turáni, lezsjachói s még egy csomó iskola, ahol a magyaros oktatás legkisebb gondját képezte a tanító uraknak.

A legfőbb érdeme azonban a javaslatnak az, hogy abban az esetben, ha a magyar nyelv tanítását a tanító ur elhanyagolja, eme hanyag-

Uraknak!

ANGOL BÉRLET

Uraknak!

Kizárólag csakis a legjobb minőségű árúk!

6 Francia ing á 5'— kor.	K 30'—
12 drb 5 réti gallér	" 4:80
6 pár 5 réti kézfű	" 4:20
2 drb angol nyakkendő	" 6'—
3 " bécsi	" 3'—
6 " himzett cöpnadrág	" 24'—
átvitel K 72'—	

áthozat K 72'—	
2 drb himzett hálóing	K 8'—
1 pár nyári sevrécipó	" 18'—
1 " téli	" 18'—
1 " sárcipó	" 5'—
6 " nyári cernaharisnya	" 12'—
átvitel K 133'—	

áthozat K 133'—	
6 pár téli kamgarnharisnya	K 12'—
1 drb borsalínokalap	" 10'—
1 " téli Biber-kalap	" 12'—
1 " felselyem ernyő	" 7'—
1 pár szarvasbőr-kesztyű	" 3'—
átvitel K 177'—	

áthozat K 177'—	
1 pár bőrbélelő téli kesztyű	K 7'—
1 drb valódi Jägering	" 8'—
1 " " Jägeradrág	" 8'—
Összesen K 200'—	

Ezen árúk 15 kor. havi törlesztés ellenében egy év folyamán átvehetők LANG M. és FIA divatruházában Túrószenkmárton.

ságért fegyelmi uton vonható felelősségre, mely fegyelmben végső fórumként megint csak a kultuszminisztert teszi illetékessé itélkezni. Azt hiszem, ennek az intézkedésnek üdvös voltát csak mi felvidékiek vagyunk képesek teljes mértékben honorálni, mert hisz szemünk előtt folyik az izgatás a magyar nyelv tanítása ellen s a vármegye közgyűlési termében egy kerületi esperes ajkáról hangzott el a magyar nyelvű oktatás lekicsinylése. Mit várhatunk most már az esperes ur hatalmi köréhez tartozó tanítóktól. Porhintést, formalitásokat, a külső látszat megóvását, de lelkiismeretes munkát semmi esetre sem!

De amily örömmel üdvözljük mi a törvényjavaslat egyes részeit, éppoly ádáz úrhvel tárgyalják a nemzetiségi urak annak rendelkezéseit. Ez a düh, ez a lázas gyűlölet igazi fokmérője annak, hogy Apponyi fején találta a szöveget, hogy ebben a javaslatban tényleg a magyar kultúra terjesztésének és védelmének félreismertetlen elvei vannak lerakva.

Féltik az egyházak befolyását! Veszélyben látják az autonómiát! Hirdetik, hogy a tanító és tanítvány ki lesz szolgáltatva az anyanyelvet kiírtó sovinizmusnak. Magát a törvényjavaslatot szellemesen „Janicsári törvényjavaslatnak“ gunyolják. Jogfosztásról kiabálnak. Gyűléseznek ellene! Obstrukcióval fenyegetőznek! S mindent miert teszik? Mert érzik, hogy valami büzlük, hogy vége annak a kornak, mikor a nemzetiségi egyházak iskolásub tituláló „legénységialdoskör“, „felnöttek oktatása“ szabadon üzhették a legszélsőbb nemzetiségi izgatást, midőn még minden nemzetiségi iskola büntetlenül melegágya volt a magyarellenes eszméknek.

Ne féltsek a nemzetiségi urak az egyházak iskolafentartó jogait, azok tiszteletben tartatnak ezentúl is! Ne féltsek az anyanyelv jogait, mert azokat nemcsak elkobozni, de érteni sincs szándékában senkinek. Ennek ellenkezőjét hirdetni merő rémlátás. Marad minden a régi, csak a már régóta kívánatos vált állami felügyelet lesz intenzivebb. Ez pedig nemcsak joga, de kötelessége az államnak, mert elvégre is tudni akarja, hogy állampénzen nem hízal-e ellenséget, nem dédelget-e kufárokat, kik a tanítás szentelt csarnokaiban gyermeklelkekkel üzérkednek.

Jehlicska lemondása. Néhány hét előtt megemlékeztünk arról, hogy *Jehlicska* Ferenc tót nemzetiségi képviselő lemondani szándékozott mandátumáról. Feleletül erre *Jehlicska* lapjában, a „K. N.“-ban táviratot közölt, melyben az országos lapokba is bekerült hírtünket megcáfolni igyekezett. Most, amint nekünk írják, híradásunk minden cáfolat dacára valóban bizonyult. Ugyanis mint Pozsonyból írják a Magyar Távirati Irodának: *Jehlicska* Ferenc tót nemzetiségi képviselő bazini választóihoz tegnap levelet intézett, amelyben kitéjti, hogy mandátumát leteszi, mert a politikától visszavonul s egyházi hatóságának rendelkezésére bocsátja magát. — *Jehlicska* egyben a következő nyilatkozatot teszi közzé: Hazaérkezvén Wörishofenből, nagy csodálkozásra arról értesülök, hogy az ügyesség nemzetiségi elleni izgatás címén, melyet állítólag Verbón 1906. évi május hónap 17-én követtem el, ellenem panaszt emelt s hogy a Ház mentelmi jogomat ez ügyben felfüggesztette. Ezzel szemben kijelentem, hogy a szóban forgó napon Verbón egyáltalán nem voltam s amennyiben akadáhatott ember, aki az inkriminált bárdolatlan kifejezésekkel élbetelt volna, nyilvánvaló, hogy a vádlók személyemet más valakinek személyével tévesztették össze. Jömagam oly távol állok minden izgatási veleitástól, hogy a nekem imputált okatlan kifejezésekhez hasonlókat tán meghibbant állapotban sem volnék képes kijelteni. — Szívesen nyugtázzuk *Jehlicska* őszinte kijelentését s feltesszük róla, hogy a neki tulajdonított beszéde csakugyan nem mondta, mert akkor nemcsak a mandátumra, de még a tisztes papi öltözetre sem volna méltó! Egyébként még csak azt jegyeztük meg, hogy a lemondott képviselő nyilatkozatának utolsó pontja a nemzetiségi párt tagjai közül nagyon sokat érínthet kellemtlenül.

A nemzetiségek Apponyi gróf javaslata ellen. Mint halljuk, a nemzetiségi pártkör még e hét folyamán értekezletet fog tartani, melyben határozni fog a néptanítók fizetésének szabályozására vonatkozó javaslattal szemben megindított akció felett. A tárgy fontosságára való tekintettel az értekezletre a kör valamennyi tagját külön meghívjuk. A nemzetiségek e javaslatok ellen az egész vonalon, ugy a parlamentben, mint azonkívül, messze menő agitációt szándékoznak kifejteni. Obstrukciót — mint a nemzetiségek mondják — nem akarnak, indják, hogy ezt nem képesek keresztülvinni, azonban ez lesz alighanem a leghosszabb tanácskozás, mely a képviselőházban a legutóbbi időben lefolyt. Ezenkívül a nemzetiségek az ország különböző vidékein népgyűléseket fognak összehívni, amelyekből tiltakozó feliratokat fognak küldeni a képviselőházhoz.

Rownianekék.

Az Ujvilágban rólunk beszélnek. Oda szakadt tót testvéreink, akiknek itt szük volt a tér vagy a halna s működésüknek tágabb levegőt s tagjaiknak szabadabb mozgást keresve, kimenekülni kényszerültek, de olyanok is, akik Magyarország földjét soha nem is látták, annak politikai viszonyairól sejtelmük sincsen: összeültek, hogy ki...

magyart. Szerintük rászolgáltunk arra azért, mert a tót nemzetiséget üldöztük, elyomjuk, zsaroljuk s általában oda törekszünk, hogy azt az utolsó szál emberig kiirtsuk. Ha azonban megkérdeznék ezektől, hogy miben is nyilvánul ez a hallatlan erőszakoskodás, alig tudnának rá megfelelni.

Beszéltünk már e lap hasábjain arról, hogy a tót nemzetiségi izgatás sulypontja szükség szerint milyen vándorutat tesz meg. Rendszerint itt szokott az lenni, de olyan esetekben, amikor annak érvényesülése nehézségekkel, sőt komoly veszedelemmel is járhat, kihelyeztetik oda, ahova a magyar törvény ereje közvetlenül el nem hat, ahol tehát a rágalomnak szabad folyás engedhető s ahol büntetlenül folyhatik az a munka, amit ők a nemzetvédelem hazug jelszavával a magyarság ellen inditának. Ha az itt meggyújtott csóva már a saját körmükre kezd égni, át-dobják az oceánon s itt pedig zsebreavágott kézzel gyönyörködnek abban, hogy az ott lobbanó anyagokra leve, milyen szépen lánkol. Mert van ott ilyen anyag bőven. Rownianekék gondoskodnak róla, hogy legyen. Ez a szeretetreméltó hazánkfia volt a legelsőök egyike, aki ezeket ott megteremtette, természetesen a saját érdekében. Tudta, hogy Amerikában mindennel lehet pénzt szerezni, ami új, élelmesége tehát éppen azt sugalmazta. Megindított lapja a pánszlávizmus hirdetésével ott eddig szokatlan, merőben eredeti hurokat pengetett, nem csoda, hogy előbb a kiváncsiság, később a megszokottság köréje csoportosította a tót elemet. Hozott is a konyhára szépen, ma már milliók fölött rendelkező bankár, aki zsebében tartja az odaszakadt tót kaputok nagy részét s ezek által hatalmában azon néprétegeket is, melyekre amazoknak befolyásuk van. Valóságos monarcha ez már ott a szabad köztársaság földjén, aki egymaga tizezreknek diktál lelkiismeretet.

Hogy most ragaszkodik ahhoz a talajhoz, mely vagyonhoz juttatta, csak természetes s azon sem kell csodálkoznunk, hogy annak művelésére, kiterjesztésére még áldozatoktól sem riad vissza, hiszen minden oda befektetett fillér végeredményében neki kamatozik. S hogy állandó összekötöttest tart fűnn e célból a mi tót agitátorainkkal, azt közös érdekük követeli meg. A néppel való kölcsönös összekötöttest lapjaik szolgálják. Ezek a sajtótermékek, melyek itt is, ott is telve vannak gyűlölettel minden iránt, ami magyar s amelyek szinte versengnek egymással a támadásaikat jellemző vakmerőségek terén, még ma is szabadon cirkálnak az oceánon át ide is, oda is s egész vigan váltogatnak eszmecsereket legkedvesebb tárgyukról: a magyar nemzet koholt brutalitásáról.

Kormányunk ugyan megvonta már egy-néhány amerikai tót laptól s így Rownianek lapjától, az „Amerikánszko Slovenské Noviny“től is a postai szállítás jogát, de amint tapasztaljuk, kevés eredménnyel. Jár az most is vigan, csak egy kissé óvatosabb, mint volt. Hogy az ellenőrzésre hivatott közegek éberségét kijátssza, zárt borítékokban, Német-birodalmi bélyeggel ellátva utazik. Ennek továbbítását nyilván valami ügynétség közvetíti, mely Brémában és Hamburgban tanyáz.

Pedig annak teljes kiszorítása itt mindenképpen felett való érdek, mert az izgatás sajtójának veszedelmesebb része éppen ez.

A mi tót lapjainkat még féken tartja valamennyire a tudat, hogy tultengése esetén büntetés vár rá, hangjában, kifejezéseiben bizonyos mérsékletre van szorítva, törvényeinket tehát respektálni köteles. De az amerikai tót sajtót nem szabályozza semmi. Azt írnak ott rólnak, ami éppen nekik tetszik, nem szab korlátokat semmi és senki, állításaiiban az igazsággal, kifejezéseiben az izléssel sem befolyásolhatják magukat s így valóságos Augias istállója ez, melyről bajosan állapítható meg, melyik fajta szenny dominál benne, a rágalom-e, vagy az izléstelen, durva gorbóskodás.

(Folytatjuk.)

A költségvetési vita és a nemzetiségi kérdés.*

*A Magyar Szövetség február havi számából adjuk le ezt a cikket, melyet a nemzetiségi kérdés egyik legalaposabb ismerője, Jancsó Benedek az Országos Magyar Szövetség titkára írt.

A költségvetési vita elég hosszú, sőt hosszadalmas volt. Hosszu volt nem azért, mintha a felszólalók a költségvetés egyes tételeit részletesebb és behatóbb eszmecserére tárgyává tették volna, hiszen igazán szakszerűt és alapos beszédet alig mondott valaki. Hosszu volt első sorban a magyar költségvetési vita amaz eredendő büne miatt, a melynél fogva e tárgyalást nálunk alkalmul szokták tekinteni arra, hogy az egyes felszólalók elmondják a maguk véleményét e kormány összes eddigi tevékenységéről. Másodszor azért, mert a honatyák, kiknek tulnyomó többsége még nagyon is fiatal politikus és most foglalt helyet először a törvényhozás padjain, igyekezett valóságos érettségi vizsgálatot tenni a maga politikai készségéből. Be akarta bizonyítani elsőür választói, azután pedig saját képviselőtársai előtt, hogy ő igenis foglalkozott politikai és közéleti kérdésekkel s így nem méltatlan a mandátumra.

Aránylag nagyon kevesen voltak a felszólalók között, a kik határozottan tudták volna, hogy voltaképen a politikai és közéleti kérdések közül mi és minő mértékben tárgyalható a költségvetési vita keretében? Miután az első próbátelen összes politikai készttségükről számot akartak adni, sok mindenféle, szorosan a költségvetés keretéhez nem tartozó dologgal előhozakodtak és azt a kezdő tanulmányozó bő részletességével fejtegették. Így lett aztán az idej költségvetési vita nemcsak hosszú, hanem egyáltalán hosszadalmas is. Jellemző tünete volt e vitának, hogy a képviselő urak az ülések látogatásában egyáltalán nem fejtettek ki akkora buzgóságot, mint a vitában való aktív részvételben. Az elnöknek több ízben kellett komoly intelmekben, sőt dorgáló kitéjezésekben kifakadnia a miatt, hogy a képviselő urak eddig nem ismert közönyösséget tanúsítottak a parlament tárgyalásai iránt. Szerencsére csak kivételesen jutott eszébe valakinek azt kívánni, hogy konstatalhassák, hogy a parlament határozatképes-e, vagy sem?

A nemzetiségi kérdés is azokhoz a költségvetési vita keretéhez szorosan nem tartozó kérdésekhez számítható, a melyek kelleneténél nagyobb mértékben járultak hozzá, hogy az idej vitakozás nagyon hosszú, sőt hosszadalmas legyen. Mondhatni, az egész költségve-

tési vitakozás vezérlő motívuma most is éppen egy a nemzetiségi kérdés volt, mint a mult év július havában. Az a kérdés most már, hogy magára a magyar nemzeti védelem ügyére, szemben a nemzetiségi támadásokkal, származik-e valami különösebb, kézzelfogható gyakorlati haszon a nemzetiségi kérdés széles mederben folyó és gyakran ismétlődő feszegetéséből?

A nemzetiségi kérdést a költségvetési vita keretébe maguk a nemzetiségi képviselők vonták be. Ők pártpolitikai álláspontjuknál fogva nem viselteknek bizalommal a kormány iránt, tehát a kormánytól beterjesztett költségvetést sem fogadhatták el. A szokás és a parlamenti kötelesség parancsolta, hogy előadják indítékaikat, a melyek arra készítetik, hogy a költségvetést ne fogadják el. Ez indítékok természetesen nem lehettek mások, mint nemzetiségpolitikai elveik és ez elveken felépült programjuk. Kifejtették a maguk külön politikai programját, ismételték azokat a vádakot és kifogásokat a magyar kormányzat és egységes magyar nemzeti állam gondolata, valamint a magyarságnak mint államalkotó nemzetnek politikai elsőbbsége ellen, a melyek egyttvéve kezdet óta tartalmát alkotják a nemzetiségi politikának. Újat, vagy valami meggyőzőt nem hoztak fel sem a maguk politikája mellett, sem pedig a magyarság politikai elsőbbségének jogosult volta ellen. Régi, ismeretes tételekkel, formulákkal és kliséekkel dolgoztak kivétel nélkül. Szónokaik között a hasonlóság és különbség körülbelül olyan volt, mint a szobafestők között. Egyik két patronnal dolgozott, a másik hárommal. A ki négygyel is tudott banni, azt társai úgy bámulták, mint elsőrangú mestert.

A nemzetiségi kérdés körül forgó vitakozásnak legkiemelkedőbb mozzanata *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter beszéde volt. *Andrássy* beszédének volt egy mondata, a melyhez hasonló még eddigél egyetlen magyar miniszter beszédében sem fordult elő. Ez a mondat az volt, a melyekben kijelentette, hogy a jelenlegi kormány el van határozva, hogy a nemzetiségi törekvésekkel szemben felveszi a harcot. Az érlyes kijelentést a nemzetiségi képviselőkön kívül az egész parlament megtapsolta. Hatása alatt a nemzetiségi képviselők egészen megzavarodtak, sőt ijedten meglapultak, mikor azt mondotta, hogy neki igenis vannak bizonyítékai arra vonatkozólag, hogy a nemzetiségi politikusok külföldi összeköttetéseket is igyekeztek szerezni, hogy a magyarság ellen megindított hadjáratukban a lehető legártóbb erővel lépessenek fel. *Andrássy* érlyes kijelentése valóságosan megnyugtató hatással volt a magyar közvéleményre is, a mely belőle arról győződött meg, hogy a koalíciós kormány fokozott erővel fog őrt állani a nemzeti védelem ama bástyáin, a melyeket legvadabb erővel ostromolnak a nemzetiségi törekvések hullámveréséi.

Andrássy ez érlyes kijelentése a nemzetiségi törekvések mozgatóira nem tett olyan tartós és mély hatást, mint a képviselőházban és a magyar közvéleményre. A nemzetiségi képviselők, kiket az első hatás valóságosan megijesztett, csakhamar összeszedték magukat és támadásaikat ujult erővel folytatták. A nemzetiségi sajtó és a parlamenten kívül álló nemzetiség-politikai vezetők pedig nyíltan és

a cinizmus egy bizonyos nemével jelentették ki, hogy *Andrássy* nyilatkozatát egyszerűen olyan fenyegetésnek tekintik, amelyet komoly természetű és hatásos tettek sorozata nem fog követni. Gyúnyosan emlegették, hogy nagyhangu fenyegetéseket eddig is hallottak eleget, de olyan cselekvésnek még nyomát sem látták, amelyik alkalmas lett volna arra, hogy a nemzetiségi törekvések diadalmas előrenyomulását csak egy-két jelentékenyebb ponton is megakassza. A magyar természet jellemzőbb vonása, hogy baj és nehézség esetén rendkívül érlyesen harsogó káromkodásban tör ki, az asztalra is rált öklével, de cselekedni tovább egyáltalán nem cselekszik, marad minden a régiben.

A költségvetési vita keretében szóba került a kormány nemzetiségi kulturpolitikája. *Apponyi* Albert gróf közoktatásügyi miniszter un több rendbeli beszédében fejtette ki erre vonatkozó nézeteit, amelyek röviden a következőkben foglalhatók össze:

A közoktatási kormány a legjobb indulattal viseltetik az egyes nemzetiségek egyházi és kulturális törekvései iránt. Azt azonban nem fogja megengedni, hogy az egyházi és iskolai intézmények olyan erődítményekké alakuljanak át, amelyek kiinduló pontjául szolgáljanak az egységes magyar nemzeti állam s a magyar közmtvelődés ellen megindított nemzetiségi hadjáratnak. Nemcsak az ilyen erődítmések felépítését nem fogja tűrni, hanem azokat is le fogja rombolni, amelyek esetleg már felépültek. Erre vonatkozóan törvényes intézkedésekről és biztosítékokról is fog gondoskodni azokban a törvényjavaslatokban, amelyeket be fog nyujtani közelebből a tanítói fizetések rendezéséről és a népoktatás reformjáról.

A nemzetiségi törekvések ellensúlyozásának egyetlen biztos kulturpolitikai eszköze van: az iskolák államosítása az egész vonalon. A miniszter azonban elvi szempontból nem barátja az iskolák államosításának. És e kijelentését pártja, a függetlenségi párt is helyeslőleg vette tudomásul, pedig e párt programmjában benne volt kezdet óta és ma is a közoktatásügyi államosítás.

A nemzetiségi kérdés ilyen részletes és beható megvitatásának azonban mégis meg volt a maga nagy haszna. Az egyes szónokok a nemzetiségi veszedelem nagyságát annyira részletes és nagy részükben igazán súlyos bizonyító erejű adattal világosították meg, a mennyivel eddigél a parlamenti tárgyalásokban nem találkoztunk. Ez összehordott anyag már magában is elégséges alapjául szolgálhatna egy nagyobb szabású kormányzati akciónak. Most már egyetlen miniszter sem mentheti mulasztásait azzal, hogy azért nem cselekedhetik a siker reményével, mert a tér, amelyen mozognia kell, még nincsen egészen felderítve és kikutatva. A nemzetiségi kérdést a jelenlegi s a mult évi költségvetési vita parlamentileg teljesen kimerítette és feldolgozta. A cselekvés sora a kormányon van. A parlament kötelessége immár csak annyi, hogy a kormányt rászorítsa a cselekvésre, mert a nemzetiségi politikában most már nem szavakra, hanem tettekre van szükség. Szót, frázist, érlyes hangu kijelentést és szép szónoklatot eddig is hallottunk eleget, de tettet vajmi keveset láttunk. Vajjon fogunk-e látni most?

A részletesen bő, sőt tanulságos nemzetiségi

politikai vitakozásra vonatkozó szemléket nem fejezhetjük be anélkül, hogy egy pár megjegyzést ne tegyünk arról a hangról és modorról is, amelyet nem annyira a vitakozásban részt vett, mint inkább a közbeszóló képviselő urak tanusítottak. Mikor a nemzetiségi képviselők beszéltek, számtalanszor volt hallható ilyenféle közbeszólás: Kipfozzuk! Kötél a nyakára! Akasztófaraválók! stb. Olyan kifejezések, amelyek egyáltalán nemcsak művelt, de kabátos emberek társaságába sem valók. Aki egy nemzet törvényhozó termében ilyen kifejezéseket használ, az nem azt bélyegzi meg vele, aki ellen használja, hanem saját magát.

Azán ne feledjünk el egy másik körülményt sem. Mikor a nemzetiségi vezetők a passzív politika hirdetői voltak, számtalanszor hibáztattuk politikájukat azért, hogy panaszait vagy külföldre viszik, vagy egyszerűen igaznak vele a néptömeg között, de nem hozzák szándékosan a parlamentbe, hogy ott azok, mint alkalmas helyen komoly megvitatás és bírálat tárgyai legyenek. És most, mikor eljötték vele a parlamentbe, képviselőtársaik nemcsak meghallgatni nem akarják, hanem lehurrogják, durva sértésekkel és morális inzultusokkal illetik. Még azt sem veszik tekintetbe némelyek, hogy olyan törpe minoritást alkotnak a parlamentben a nemzetiségi képviselők, a melylyel szemben durván fellépni, éppen gyengesége miatt, nemcsak a magyar lovasiassággal nem egyezik meg, hanem egyszerűen a jólneveltséggel sem.

A nemzetiségi képviselők egyszerűen zsebre vigyáznak e durva sértéseket, de sajtójuk bokrétaiba kövére igaztja velük a maga közönységét, mikor rámutat, hogy ime, az ország törvényhozásában a nemzetiségek képviselőinek még csak testi sértetlenségük sincs biztosítva. A nemzetiségi vezetőknek külföldi fajokra nézve a nemzetközi sajtóval is vannak összeköttetései. A német, francia, olasz stb. lapokkal közlik ezeket a bokrétaiba kötött durvaságokat s úgy tüntetik fel, mint a magyar brutalitásnak és neveléshiánynak florilegiumait. Így aztán csodálkozhatunk-e, ha külföldön kezd lábrakapni az a káros hit, hogy a művelődésre képes elemet ebben az országban nem a magyarság, hanem a nemzetiségek alkotják.

Jó lesz ezt megmondolni a közbeszóló képviselő uraknak s azt is, hogy az a hang és modor, a melyik a magyar nemzet törvényhozásának tanácskozó termében eddig uralkodott, mégis csak finomabb és előkelőbb, mint az, a melyik a vidéki kis vendéglők s a külvárosi kurtakörökben otthonos

A gazdák sorsa.

Kétségtelen dolog, hogy a felvidéki kisbirtokosoktól jó része — a mostoha gazdasági viszonyok miatt — erősen fenyegető mezőgazdasági válság előtt áll, mely ki fog tűni abban a pillanatban, midőn a termelővel szemben növekvő követelményeknek a birtokos legjobb akarat mellett sem lesz képes eleget tenni. — Ez a pillanat, ez az időpont pedig nincs messze. Nem kell egyéb, mint a tulajdonított gazdasági munkásbérkövetelményekhez egy rossz esztendő s készen vagyunk.

Epen azért magának az államnak kell színi a kisbirtokosok segítségére, nem ott

ahol némileg igazolt terhekkel állanak szemben, nem a munkáskérdés erőszakos elfojtásával, mely intézkedés kielégítő eredményre úgy sem fog vezetni, mely a gazdákra végéreményében törvös úgy sem lehet, hanem a felszaporodott közterhek arányosításával, a közterheknek az adótárgyak termelőképességéhez mért igazságos megosztásával.

Ezen bajok első és legtüdősebb orvoslási módja a progresszív adózási rendszer gyors keresztülvitele, mely némileg hivatva volna orvosolni azon bajokat, melyek a kis- és középbirtokosokat imminens veszéllyel fenyegetik. Már magában véve is nem-e igazságtalan dolog az, hogy a kataszteri tiszta jövedelem után épp oly arányban adózik a felvidéki birtokos, mint az alföldi gazda, kinek a földje jobb, termőképesége intenzívebb s emellett még az időjárás viszontagságaival sem küzd oly mértékben, mint a mostohább viszonyok közt élő felvidéki gazda.

Eltekintve attól, hogy a kataszteri tiszta jövedelemnek, a magyar földadónak kulcsa összehasonlítva a gazdaságilag sokkal fejlettebb külföldi államokéval, már magában véve túlterhes, de szinte elviselhetetlen reánk felvidékiekre, mert ezen épül fel minden más adózás oly mértékben, mely a gazdák anyagi erejét végkép kimeríti.

Vagy nem-e gazdasági lehetetlenség már magában véve az, hogy az állam maga a föld tiszta hozadékának 25-50%-át vigye el tisztán földadóban, mely aztán ezen adómon járulékaival az általános jövedelmi pótdadóval, az országos betegápolási pótdadóval közel 30%-ra szaporodik akkor, midőn a külföldön, például Poroszországban, a földadókulcs csak 9-5%, Romániában pedig csak 5%.

Ezen állami adónemekhez jön még a közbesi pótdadó, mely vármegyénk területén átlagban 40%, a vármegyei pótdadó, melyek beleszámítva az utadót is, 13%-ot tesznek ki, végül az iskolai és egyházi adók, melyek közül az utóbbi néhol 30, sőt 70% erejéig is megterhelik a gazdákat. Könnyen bebizonyítható kérdés tehát az, hogy az állami és a törvényhatósági közszolgáltatások a kataszteri tiszta jövedelem nagyobb felét teljesen felemészti.

Az elfajult rossz gazdasági viszonyokon tehát csak úgy volna segíthető, hogy ha némileg korlátozzuk azokat a terheket, melyek a jelenlegi adózási rendszer mellett nehezülnek a gazdálkodókra, mert az ekkép megakadályozható anyagi örök oly téren lesznek érvényesíthetőek, melyek a jelenlegi adózási kulcs mellett ideig-óráig elodázhatók ugyan, de amelyekkel a közeljövőben feltétlenül számolnunk kell.

Nagyon helyesen jegyzi meg Baross János országgyűlési képviselő, hogy a magyar földnek adója minden más foglalkozási ággal szemben túlterhes, s találon mutat rá, hogy hol kellene az adózási igényeket növelni, midőn azt mondja: ha összehasonlítjuk azt, hogy mennyit kell egy falusi kisgazdának jövedelméből a közterhekre áldozni azzal, hogy mennyit kell ilyen célokra fordítani pénzintézeteinknek fenomenális nagy jövedelméből, akkor önkénytelenül előáll az utmutató arra nézve, hogy honnan kell levenni és hová kell rárakni a terheket.

Ha mindezt helyesen elbíráltuk, vagyis ha a jelenlegi adózási rendszerünk hibáit helyesen mérlegettük, be fogjuk látni azt is,

hogy az elavult adórendszer mily aránytalanul nagy súllyal nehezedik a kis emberek vállára s mily aránytalanul kis mértékben azokéra, kik busás jövedelmek mellett az állam által követelt szolgáltatásoknak minden nagyobb gond, minden nagyobb megerőltetés nélkül, ugyisólván játszva képesek megfelelni.

Ép ezért a progresszív adózási rendszernek behozatala már égető kérdése a modern társadalmi és gazdasági felfogásnak s a felvidéki gazdákra pedig valóságos megváltás-szamba menne.

Épp azért hálás szívvel fogadhatjuk a pénzügyminiszter ama kijelentését, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot még a nyár folyamán nyilvánosságra hozza, mely törvényjavaslatban a földadóról is gondoskodik és pedig két irányban. Először, hogy a valódi művelési ágnak megfelelőleg igazíttassék ki a kataszteri, másodsor pedig hogy a kataszteri tiszta jövedelem kiszámításánál mutakozó nagymértvű aránytalanságoknak legalább kiállóbb részei orvosoltassanak, ami lehetővé fogja tenni, hogy ugyanazon kontingens megtartása mellett az adószázalék le lesz szállítható.

Megnyugvással vesszük tudomásul azt is, hogy a készülő adóreformnál a személyes vonatkozású összes jövedelmek fogják képezni a progresszív adó kulcsát, mert ugy reméljük, hogy a gazdák vállára rakott teher így tényleg azoknak jut, akik már most is eme terheket igazság szerint viselni tartoznak.

H I R E K.

Rémlátás.

Sajátságos feltételektől függő s többnyire egy körre szorított rendellenesség a lelki életben. Az elmezavarának egyik fő és gyakori tünete. Lényegében abban áll, hogy az agytekereg érzéki telepeinek káros ingerállapot folytán az illető betegnek olyan érzéki benyomásokat vesznek észre, melyeknek a külső inger meg nem felel, azaz érzéki képek lépnek fel a betegyében a külső tárgyak teljes híjával. Ezen tárgyaltalan érzéki képek erőben, színben és elevenségben a reális érzéki képektől semmiben sem különböznek, s ugyanúgy hatnak a betegre, mint a való érzéki benyomások az egészségesre. Körülbelül ez a diagnózis annak a betegségnek, melyet a K. N. egy idő óta tapasztalunk. Párty itt, Párty ott! Párty mindenütt! Ha kéréjét szüresölgeti ez a magyarságról lelkesült főpap, ráfogják, hogy vért reggelizett. Ha egy kirántott borjuszéletet fogyaszt el, kórusban zengik, hogy ismét egy tót pap nyakára hágot. Ha nyugodtan otthon ül szépeváraljai kastélyában, bizonyos, hogy a K. N. Rómába utatolja ad audiendum verbum pontificum! Most, hogy a római pápa enciklikát adott ki az olasz papságnak, melyben az alsó papságot a felsőbbégek iránt tartozó engedelmességre intette s mivel ez a pápai körirat, mint általában szokásos, a világ összes katolikus papságával közöltetik, ráfogja Pártyra, hogy ez tulajdonképpen az ő műve, mert ekkép akarja egyházmegyéjében az alsó papság ellátását megörömi. No lám, hát nem beteges állapot ez? Hiss a K. N. nagyon jól tudja, hogy Párty Sándor püspök, minden pápai beavatkozás nélkül is elég legény arra,

hogy néhány okvetlenkedő káplánocskát kiebrudaljon egyházmegyéjéből! De hát a rémlátás szörnyű betegség. Szóval, a K. N. beteg. Ha pedig valakire azt mondják, hogy beteg, akkor fekdüjk le nyugodtan. Ha láza van, tegyen jeges borogatást a fejére, s főleg ne gondoljon Párvyra, mert ebből még végzetes baj lehet, melynek aztán csak egy orvossága van: a kényszerubbony.

Id. Bulyovszky Simon †. Turócvármegye magyarságának ismét halottja van. Idősebb *Bulyovszky* Simon, gyulafalvi földbirtokos, a folyó hó 2-án reggel 5 órakor, rövid szenvedés után, 89 éves korában elhunyt. A megboldogult fiatalokból Turócszentmártonban ügyvédeskedett s tevékeny részt vett nemcsak a vármegyei, de az országos közügyek vezetésében is. A szabadságharcban mint nemzetőr vett részt. A kiegyezés után elnöke volt a turóczi Deák-pártnak. Sok éven keresztül mint a vármegyei gazdasági egyesület elnöke, bőles tapintattal irányította vármegyénk gazdasági ügyeit. Hosszu idő óta nehéz szembetegség gyűlölte az öreg urat, s azóta teljesen visszavonult a közélettől, csak néha látogatott el a megyei közgyűlésekre, hol egyes esetekben fiatalos hévvel védelmezte elfoglalt álláspontját. Őszbeborult fejével nézett ki, mint a megtörhetetlen öserő. A mult héttől áthült s már kedden ágyban dőlt s orvosai megállapították, hogy a betegnek a tüdőgyulladás tünetei jelentkeznek. A folyton fokozódó kór megölte. Temetése a folyó hó 4-én délután 3 órakor lesz Gyulafalván. A megboldogultban ifj. Bulyovszky Simon földbirtokos, nyugalmazott megyei pénztárnok édesatyját, Bulyovszky Miklós dr. árvászeki ülnök pedig nagyatyját gyászolja.

Magyar Isteni tisztelet. A helybeli romkath. templomban a havonként egyszer tartani szokott magyar isteni tisztelet a folyó hó 10-én, fél 9 órakor lesz.

Gyász isteni tisztelet. Ruttikai *Ráth* Péter udvari tanácsos, a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatója, megboldogult leánya halálának évfordulója alkalmából a folyó hó 1-én a a terevárosi plébániatemplomban gyász isteni tiszteletet mondott. Az isteni tiszteleten részt vett a *Ráth*-család, élén *Ráth* Péterrel.

A turócmegyei Jótékony nőegylet f. évi március 10-én délután 2 órakor a vármegye-ház nagytermében tartja közgyűlését, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség. Az egyesület alapító tagjainak sorába újabbán belépett *Ráth* Emilné urasszony (Stubnyafüred) 100 korona alapítvánnyal. Ugyancsak 100 kor. adományt küldött az egyesület céljaira a znióváraljai gazdasági takarékpénztár. A nemes szándéktól vezérelt mindkét adományért az egyesület hálás köszönetét nyilvánítja.

Iskolatölgatás. *Mártonffy* Márton udvari tanácsos, a magyarországi ipariskolák főigazgatója, vármegyénk alispánja és *Künsztler* Károly dr. kir. tanfelügyelő kíséretében meglátogatta a helybeli iparostanonc iskolát. Végighallgatta a tanárok előadását s az iparostanoncok előmeneteléről személyesen győződött meg. Az előadások után egy a

tapasztalt rend, mint pedig a végzetlen tanulmányok és az előmenetel felett teljes megelégedését nyilvánította az érdekeltek előtt. A főigazgató városunkból torább folytatja iskolatölgatást körútját s hallomás szerint Besztercebányára távozott.

7Atholgyezés. A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur *Singer* Mór tanfelügyelői töltnök szolgálatátelre a nagymihályi állami elemi iskolához osztotta be.

Igazgatótanácsosi ülés. A znióváraljai tanítóképző igazgatótanácsa *Künsztler* Károly dr. kir. tanfelügyelő elnöklése alatt a folyó hó 26-án ülést tartott. Az igazgatósági ülésen részt vett vármegyénk főispánja és alispánja is.

Álarcos purimbál. Mult hó 23-án folyt le a „Dom“ nagytermében az ismeretlen rendezők által rendezett álarcos bál. A terem természetesen zsutolásig megtelt s a karzat is roskadozott a kíváncsi közönség terhe alatt. Sőt még a zenekarban is llt nézőközönség. Jellemzetesnek találjuk fílemlíteni, hogy a nézőközönség között olyanokat is láttunk, akik különben semmiben sem szoktak részt venni. A mulatságon, mely 1/210 órakor kezdődött az álarcosok bevonulásával, mintegy 50 jelmezes vett részt. A jelmezek nagyrészt csinosak voltak. Igaz feltűnést keltett egy valódi, gyönyörű szép japán női kosztüm. A mulatság elején mindenféle bohóságokat rendeztek, de csakhamar kezdett vette a tánc s bár az álarcosoktól több pajkosságot vártunk volna, a jókedv igen nagy volt s a színtelen csárdások özönét igaz lelkesedéssel járta a tömeg. Az I. négyest vagy 100 pár táncolta szorongásig zsutolva. A hangulat dacára, hogy — egyesek jóvoltából — italmerési engedély nem volt, a szünóra után a legmagasabbra hágott s lankadás nélkül reggeli 7 óráig tartotta együtt a táncoló ifjúságot. A megtartott világposta és szépségverseny első díját *Kohn* Ibolyka, a másodikikat *Braun* Elza, a harmadikat pedig *Stein* Irénke Stubnyafüredről nyerte el.

Magyar színelőzet. *Liptószentmiklós*ról írja tudósítónk: *Szabados* László, az „Észak-magyarországi színikerület“ igazgatója február hó 26-án kezdte meg városunkban jól szervezett társulatával előadásait. Bemutató előadásul „Niobe“ énekes jätéket adták. Az első előadás két részből állott. Az első részi a löcsei cs. és kir. 85. gyalogezred zenekara által előadott „Magyar nyitány“ képezte. A katonai zenekar, melyet itten ritkán hallani, nagyon tetszett. A bemutató előadásán különösen kiváltak: *Reviczky* Etel, *Sz. Végh* Gizi, *P. Nagy* Linda, *Madas* Pista, *Völgyi* Rezső. A társulat nagy pártolást remélhet, csak kár, hogy az idei sorozás miatt, mely szinte a város egyetlen nagytermében szokott megtartani, a színészek csak 12 előadást tarthatnak.

Próbabál. *Klein* Sándor táncitanító tanítványival próbabált tart e hó 9-én este 8 órakor a Dom kistermében. Belépő díj 2 korona, családjegy 3 korona.

A turóczi orvosi szövetség gyűlése. A turóczi orvosi szövetség a mult hó 23-án dr. *Lencsö* János elnöklése alatt rendes ülést tartott, melyen a folyó ügyeket intézték el.

Laptársaink mirőlünk. Lapunk 25 éves jubileumáról a fővárosi sajtó majdnem kivétel nélkül igen rokonszenvesen emlékezett meg. Legutóbb az „Arvamegyei Hírlap“ írja a következőket: A „Felvidéki Híradó“ jubileuma. Laptársunk, a Turócszentmártonban megjelenő „Felvidéki Híradó“, a minap ünnepelel fennállásának 25 éves fordulóját. Lent, magyar vidékeken is eseményszámba megy valamely lap 25 éves jubileuma, hát még itt, ahol lassan, szinte lépésben lehet a magyar olvasóközönség számát növelni. Ez is mutatja, mily óriási kitartás és munka kell itt a lap szellemi vezetőségéhez és anyagi fenntartásához. A „F. H.“ ünnepe tehát nem a lap belső ügye, hanem ez a 25 év egyuttal a felvidéki magyarságnak is ünnepe. Kívánjuk, hogy laptársunk és annak nagyrabecsült szerkesztője, *Dugovich* Títus, a második 25 évet is megérjék a haza és a Felvidék magyarságának örömeire.

Tót bank Jablonkán. *Szkicsák* Ferenc tót nemzetiségi képviselő kezdeményezésére Jablonkán 100,000 korona alapítékével egy bank alakul, melynek természetesen a pánszláv eszmék szitása lesz a fő felzetága. Az „Orava“ most közli az alapító tervezetét.

Igazgató Günther ellen. Az iglői választókerületben *Günther* Antal igazságügyi miniszterre történt kinevezetése miatt most folyt le újból a képviselőválasztás. A tót nemzetiségi párt itt is okvetlenkedni kezdett s a kerület becsütletes érzésű tötszaga közt a következő felhívást osztogatták: Drága barátunk! Az iglői kerületben, amint tudja, új választás lesz. Most van alkalmunk szent jogainkért sikra szállani. Nagyságos *Szkicsák* Ferenc képviselő ur hétfőn vagy kedden hozzátok jön. Szándékunk tót nemzetiségi jelöltet az iglői kerületben is felállítani. Kikarjuk szabadítani a jó szepesi tót népet a liberális szarnokok járnai alól. Ne engedjétek magatokat ámítani és megcsalni, *Günther* igéreteire még kevesebbet adjatok, mert ez az ur már előre is kijelentette, hogy tót vezéreinket ő is folytatni fogja. Kérlek benneteket, fogadjátok *Szkicsák* Ferenc képviselő urat kitérteően, jöjjetek össze megbeszélésre, fontoljátok meg ezt az oly annyira fontos dolgot és tartsatok ki ti tótok az utolsó szál emberig a mi zászlónk alatt a tót nemzetiségi jelölt mellett. Újságainkból tudhatjátok, hogy miről van szó: nekünk tót nemzetiségűeknek a király által szentesített örvénylök van, mely azonban nincs érvényesítve, mert a miniszter urak — *Günther* is — nem akarják ezt érvényesíteni. Kívételjétek *Günther* úrtól, hogy a tót nép jogait életbe építse és ezt ő nektek irásban adja. Jelen örvénylök adjatok azonnal választ *Hlinka* özsahgyi plébános urnak, vission akarcok e kitartani és tót nemzetiségi jelöltre szavazni. Szívélyesen üdvözöljük magát és öszinte tót szeretetben maradunk odaadó barátaitok *Tomanek* Flórián káplán, *Hanuska* János káplán. A címet következőképp írjátok: Főtiszt. *Hlinka* András, plébános urnak Rózsasahgy. (Liptóm.). Ugy látszik azonban, ns. *Szkicsák* Ferenc féltette az irháját s nem ment jelöltet felállítani oda, ahol egyébként sincs semmi keresni valója.

Esterházy-Cognac mindenütt kapható.

Főraktár: STEINER SAMU-nál Turócszentmárton.

Felülfizetések. A szegény gyermekek felruházása javára tartott purimbal alkalmazásával jegyeiket megváltották és felülfizettek: Lax Adolf f. dr., Fischer Armin, Kohn Henrik, 10—10 korona; Gross Samu 6 korona; Herz Ignác, Strelinger Henrik, Perl Zsigmond, Perl Henrik, N. N., Graber Jakab, Rosenberg Samu, Telsch Géza, Tiroler Gyula, Büchler Armin 5—5 korona; Rösler József, Spitzer Mór, Özv. Kellermann Arminé 4—4 kor.; Tenzer Nánán, Spitzer Albert, Bindfeld Armin, Hoffmann Ede 3—3 korona; Moskóci József, Révész Emil, Bröder Gyula, Holländer Samu, Jakubovics Leo, Singer Henrik, Akantisz Ödön, Steiner Samu, Haas Károly, Spitz Károly, Herz Samu, Münz Salamon, Wix Miksa 2—2 korona; Weissenstein Henrik, Braun Manó, Laufer Jakab, Goldschmid N. 1—1 korona, összesen 165 korona. Fogadják a nemes adakozók a rendezőség őszi köszönését.

A legnagyobb takarmányrépatermeszk.

Elmúltak azok az idők, amikor a gazda már azzal is meg volt elégedve, ha csak nagymennyiségben termett takarmányrépája. Ma már a legkisebb gazda is tudja, hogy nem abban áll a répa értéke, ha telerakja a jószágnak a beleit, hanem arra kell a fősulyt helyezni, hogy mekkora tápértéke van a répának. Hogy nagy tápértékkel bíró répát nyerhesünk, szükséges, hogy az anyarépák (magrépák) legalább 4—8 kiló súlyúak és tápértékükre nézve a leggondosabb módon egyenként vegyileg megvizsgálva legyenek. Jelenleg nem létezik más cég a budapesti Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésén kívül, mely ily nagy gondval termesztett répamagot hozna forgalomba. Ezen répamag e mellett még impregnálva is van, miáltal sokkal gyorsabban kel ki és a rovaroknak is ellentáll. Ajánlatos tehát, hogy csak Mauthner-féle impregnált csillagjegyű répamagot vessünk, a csekély árkülönbséget százszerosan megtérül a biztos és nagy termés révén.

Serdülő leányok

sokszor vannak ráutálva egy erősítő szerre, hogy a természetet támogassák és hogy fejlődésüknek sokféle nehézséget legyőzhessék. A Scott-féle Emulsió, mely alfoszphorsavas mész és nátron hozzáadásával a gyógyszerkamájából készül mindenkor a legkifűnőbb és legmegbízhatóbb erősítő szernek bizonyult. Kizárólag a legjobb anyagokból gyártják és a sajátságos Scott-féle eljárás következtében oly jó ízű és könnyen emészthetővé válik, hogy a legcsekélyebb emésztési zavarokat sem okozza, sőt ellenkezőleg rendezi az emésztést és gerjeszti az étvágyat. A Scott-féle Emulsió ennélfogva sok kal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsió valóságosnak jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegye.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levelezőlap beküldése ellenében mintával bérmentve szolgálok:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerüzem”
BUDAPEST, IV., VÁCRUI-UTCA 34/50

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG.

A turóczi magyar ipar és kereskedelmi bank r. t. február 24-én tartotta meg második rendes közgyűlését — dr. Lax Adolf elnökelete alatt — a részvényesek élénk részvétele mellett. Az üzleti jelentés meglehetősen véteget tudomásul s az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottságnak a felmentés megadta. A megterjesztett két felügyelőbizottsági helyre *Links Albert* és *Cohn Henriket* választották meg. Az osztalék részvényenkint 10 koronában (5%) lett megállapítva. A közgyűlés utáni igazgatósági ülésen az igazgatóság dr. Lax Tivadart helybeli ügyvédet nevezte ki az intézet ügyészévé.

Hirdetmény. A turóczi vármegyei gazdasági egyesület f. évi március hó 23-án Pribóc községben tenyészbikavásárt rendez. A vásár reggeli 10 órakor veszi kezdetét. Felhívtnak mindazon gazdák, kik egy éven felüli pinzgauzi jellegű bikákkal rendelkeznek, hogy azokat a fentjelzett időre Pribócra hozzák. Viszont felkéretnek mindazon községek és magánosok, kik bikákat vásárolni óhajtának, hogy Pribócban (vasuti állomás Rákópríbóc) a fentemlített napon megjeleni sziveskedjenek. A községek részéről történő vásárlási az állattenyésztési felügyelő közvetíti.

A felvidéki szesztermelők mozgalma.

A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület kezdeményezésére a Felvidék 19 vármegyéjének szesztermelői tartottak legutóbb Eperjesen értekezletet az 1908-ban lejárvó szeszadótörvény módosításainak megvitatása végett. A Piller Kálmán elnökelete alatt tartott értekezleten báró Ghillany Imre terjesztett elő határozati javaslatot. Ennek elfogadásával az értekezlet kimondta, hogy kívánatosnak tartja az ipari szeszgyárak konfingensének kisajátítását, a szesztermelés mezőgazdasági jellegének kiemelését, a bonifikációk tentartását, a denaturált szesznek ipari célokra való szélesebb körű alkalmazását, a denaturálás olcsóbbá tételét, a gyümölcseszsz megadóztatását. Kívánatosnak tartja az értekezlet továbbá, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak között felosztandó kontingenst elsősorban a Felvidéken létesítendő mezőgazdasági szeszgyáraknak engedjék át. Az értekezlet megállapodásait memorandumba foglalva, küldettségnyújtja át a földművelésügyi és pénzügyminiszternek.

A kassa-oderbergi vasut igazgatósága mult héten ülést tartott, amelyen első sorban megbeszéltek, miféle átmeneti intézkedéseket tegyenek a forgalmi zavarok megakadályozására. Ezuttal csak a sürgős és föltétlenül szükséges intézkedések kerültek szóba, nevezetesen a legfontosabb rendezőállomások és esomópontok, mint Oderberg, Zsolna, Rutka,

végül néhány pályatest helyreállításának munkája. Az igazgatóság az átmeneti berendezést a kassa-oderbergi vasut nagy beruházási munkájától függetlenül végzi, mert előbb a két kormányknak a nagy beruházások dolgában egymással meg kell egyeznie. A tervbe vett provizorikus munkát azonban függetlenül a nagy beruházástól a forgalom érdekében már most kell megkezdeni. Az erre vonatkozó terveket elkészítették és memorandum alakjában a kormány elé terjesztik. Kívánatos lenne a memorandum gyors elintézése, hogy a tervbe vett megrendeléseket, nevezetesen a lokomotívok elkészítésére kiadassák. A kassa-oderbergi vasut dolgával mult héten a minisztertanács is foglalkozott, mert a kiegészítő kérdések komplexumának igen fontos része az osztrák kormánnyal való megállapodás a kassa-oderbergi vasut beruházási kölcsönének fölvétele tárgyában. Hatvan millió korona kölcsönről van szó, amelynek kamatait a magyar és osztrák kormányok garantálják, a hatvan millióból negyven millió a szükséges építkezések, kocsik és mozdonyok beszerzésére kell, husz millió korona pedig rövid lejáratú kölcsönök visszafizetésére.

Pályázat iparosnak szánt utazási ösztöndíjra.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara ezennel pályázatot hirdet iparosoknak szánt egy 600 koronás külföldi tanulmányi ösztöndíjra, melyet a kereskedelemügyi miniszter ur adományozott. Pályázhatnak a kamara területén (Pozsony szab. kir. város, Nyitra-, Pozsony-, Trencsén és Turóc vármegyék) területén lakó mindazon iparosok, akik a továbbképzést és az ipari viszonyok tanulmányozása céljából külföldre szándékoznak indulni és akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek vagy az alól fölmentettek. A pályázati folyamodványok a keresz. miniszter urhoz címezve legkésőbb 1907. évi április hó végéig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be. A részletes pályázati feltételek betekinthetők a kamaránál.

Alkalm nagyobb mennyiségű gabonakivitelre.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy egy nyugati állam a tengerentúlról származó gabonának szállítása körül fennforgó forgalmi akadályok következtében a legközelebbi jövőben a szárazföldi utakon lebonyolítandó nagyobb mennyiségű gabonabehozatalra fog szorulni. Ezen körülményre a kamara azonnal hívja föl az érdekelteket figyelmét, hogy ez ügyben közelebbi felvilágosítást a kamara titkári hivatalánál nyerhetnek.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.

Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár

Kiadótulajdonos: Moskóci Ferencné.

Mühle Vilmos

cs. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR

Mag-, Növény-, Rózsza- és Fa-Nagytenyészetek.

(Művelési terület 94 k. hold.)

■ ■ Világkivitel! ■ ■

A legjobb magvak herri és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetőek, de ebben felülmúlhatlanok.)

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarodnak.)

A legszebb fenyőfélék, díszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelei mind féltálok, dísz- és kúszócserjék, valamint rózsák a létező legszebb virágok.)

Postacsomagok magvakkal 5 K-n felüli értékben bérmentve küldetnek.

Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelések ingyen csatoltnak.

Dúsan illusztrált főárjegyzék — pártatlan a maga nemében — kívánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik

Figyelmébe ajánlom a n. é. közhítségnek

magánmérnöki irodámat

Turócszentmártonban.

Elvállalok föld-, erdő- és határtagosítási méréseket, térképrajzolást, ÉPÍTKEZÉS-, alagsóvezetés-, csatornázás-, mezőgazdasági és ipari gépberendezések-, vízi erőművek és villanytelepek-, acéztelvény- és villanyvilágításról tervek és költségvétés elkészítését vagy felülvizsgálását, találmányok szabadalmaztatását.

— Levelés: magyar, német és tót nyelven. —
Hivatalos órák: kedden és csütörtökön délelőtt 9-től 12-ig és délután 3-tól 5-ig.

Ifj. Buócz Károly okl. gépészmérnök. —

1742. sz. 1906. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A znióváraljai királyi járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csjernicska György végrehajthatónak Csjernicska Anna és társai végrehajtást szenvedő elleni vagyontözüesség megszüntetése és járuléka iránti végrehajtási ügyében a beszercebányai kir. törvényszék a znióváraljai kir. járásbíróóság területén lévő Mosóc községben fekvő és pedig a mosóczi 93. sz. tjkvben 1—3 sorsz. B 8. 15. t. a. Csjernicska György nevére ²/₁₂ B. 9. 10. 11. t. a. kiskoru Csjernicska Anna, Mária és Rozália nevére ³/₁₂ B. 16. t. a. kiskoru Csjernicska János nevére ²/₁₂ részben irt ingatlanokra 800 koronában ezennel megállapított kikéltési árban elrendelte. és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi március hó 23-ik napján d. o. 10 órakor Mosóc községházában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikéltési áról is eladatni fognak.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kikéltött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A znióváraljai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Znióváralján, 1907. december 19.-én.

Janovják, kir. albiró.

3065 sz. 1906. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turócszentmártoni kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Felix József és Máriának Cserveny András elleni végrehajtási ügyében a beszercebányai kir. törvényszék területéhez tartozó turócszentmártoni kir. járásbíróóság területén Ruttka községben fekvő a ruttkai 175. sz. tjkvben A 1. sor 273. hr. sz. a. és az ottani 651. sz. tjkvben A 1. sor 272. hr. sz. a. felvett s egészben Cserveny András nevére irt ingatlanokra az 1442 korona megállapított kikéltési árban az árverést elrendelte és hogy a fent megjelölt ingatlanok az 1907. évi március hó 14-ik napján d. o. 10 órakor Ruttka községben, a községi bíró irodájában megtartandó nyilvános árverésen a kikéltési áról is el fog adatni.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan kikéltési árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírral a kikéltött kezéhez letenni.

A kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.

Turócszentmárton, 1906. november 12.-én.

Horkoly, kir. albiró.

Óh jaji!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyájkódás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.
Prócadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR” gyógyszerház BUDAPEST
VI., Váci-kört 17.

Kapható Turócszentmártonban:
Toperczer Sándor
gyógyszertárában.

Eljén!

EGGER
mellpasztilla hamar meggyógyított!

TÉLI MENETREND

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1906. évi október hó 1-től kezdve.)

Budapest—Turócszentmárton:				Turócszentmárton—Budapest:			
Gyv. ind.	délután 3-30,	érk. este	10-21	Gyv. ind.	reggel 6-08,	érk. délután	12-40
Szv. „	délelőtt 9-35,	„ este	7-52	Szv. „	8-42,	„ este	7-00
Gyv. „	reggel 7-10,	„ délután	1-38	Gyv. „	délután 2-54,	„ „	9-10
Vv. „	éjjel 11-10,	„ délelőtt	11-41	Vv. „	4-57,	„ reggel	5-20
Szv. „	délután 5-35,	„ reggel	4-18	Szv. „	este 11-35,	„ délelőtt	9-45
Vv. Jánoshegyről ind. reg. 5-07, é. reg. 7-46				Turócszmártonból i. d. u. 12.06, é. d. u. 3-27			
Turócszentmárton—Ruttka:				Ruttka—Turócszentmárton:			
Gyv. ind.	délután 1-39,	érk. délután	1-47	Gyv. ind.	délután 2-45,	érk. délután	2-53
Szv. „	este 7-54,	„ este	8-03	Szv. „	reggel 8-30,	„ reggel	8-40
Gyv. „	10-22,	„ „	10-30	Gyv. „	5-59,	„ „	6-07
Szv. „	reggel 4-20,	„ reggel	4-30	Szv. „	este 11-22,	„ este	11-33
Vv. „	7-47,	„ „	8-06	Vv. „	délután 4-45,	„ délután	4-56
Vv. „	délelőtt 11-42,	„ délelőtt	11-53	Vv. „	délelőtt 11-16,	„ „	12-06
Budapest ny. p. u.—Zsolna:				Zsolna—Budapest ny. p. u.:			
Gyv. ind.	reggel 7-20,	érk. délután	1-33	Gyv. ind.	éjjel 3-46,	érk. reggel	9-25
Szv. „	9-20,	„ este	8-30	Szv. „	reggel 7-11,	„ este	5-55
Gyv. „	este 6-55,	„ éjjel	12-24	Gyv. „	délután 3-14,	„ „	9-15
Szv. „	10-30,	„ reggel	7-20	Szv. „	este 9-45,	„ reggel	6-35

A os. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttka:				Ruttka—Kassa:			
Szv. ind.	reggel 5-45,	érk. délután	12-14	Szv. ind.	reggel 4-56,	érk. délelőtt	11-55
Szv. „	7-45,	„ „	2-11	Szv. „	8-35,	„ délután	4-45
Gyv. „	délután 12-35,	„ „	5-35	Gyv. „	délután 12-20,	„ „	4-55
Szv. „	12-43,	„ este	8-13	Szv. „	2-30,	„ este	8-47
Szv. „	3-48,	„ „	10-52	Szv. „	4-22,	„ éjjel	11-30
Ruttka—Zsolna:				Zsolna—Ruttka:			
Szv. ind.	reggel 6-30,	érk. reggel	6-58	Szv. ind.	reggel 4-20,	érk. reggel	4-46
Szv. „	délután 12-35,	„ délután	1-05	Szv. „	7-40,	„ délelőtt	8-10
Szv. „	2-21,	„ „	2-46	Gyv. „	délelőtt 11-54,	„ délután	12-16
Gyv. „	5-42,	„ este	6-04	Szv. „	délután 1-55,	„ „	2-20
Szv. „	este 8-33,	„ „	9-00	Szv. „	3-34,	„ „	4-02
Szv. „	éjjel 11-08,	„ éjjel	11-35	Szv. „	este 9-20,	„ este	9-50

Közvetlen vonatösszeköttetés

Berlin—Budapest között, Ruttkán át.

Naponta	4.39	indul	Berlin	érkezik	11.22
„	10.05	„	Breslau	„	5.56
„	1.12	„	Oderberg	„	2.57
„	5.59	„	Ruttka	„	10.30
„	12.40	érk.	Budapest k. p. u.	indul	3.30

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

a magyar királyi államvasutak és az azon uton tulifekvé csatlakozó vasutak alatt megnevezett főállomásai között

7.10	3.30	i. Budapest k. p. u. é.	12.40	9.10	7.20	6.55	i. Budapest ny. p. u. é.	9.25	9.45
1-47	10.30	é. Ruttka	i. 5.59	2.45	1.33	12.24	é. Zsolna	i. 3.46	3.14
—	5.58	„ Breslau	„ 10.05	5.08	10.35	5.58	„ Breslau	„ 10.05	6.10
—	11.22	„ Berlin (Fridrstr.)	„ 4-39	11.31	5.26	11.22	„ Berlin (Fridrstr.)	„ 4.39	11.31

Magyar, tót, német nyelvű

DISZES IMAKÖNYVEK

nagy választéka

Moskóczi Ferencné

könyv- és papírkereskedésében Turócszentmárton.

Pontosság! Leírásrészlet! Saját érdekekben hirdessen kizárólag! LEOPOLD GYULA hirdetői irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 négyzetkilométeres közzététel

Requiny-féle
római vértisztító-szörp

páratlan azér minden bőrbajnál, bujakórrák Vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.

Nagy Üveg 3 kor. 3 Üveg 9 kor. utánvétellel küld:

REQUINY ATTILA gyógyszerész. Budapest, VII., Küli-ó Kerepesi út 24.

A híres RÁKÓCI GYOMORKESERŐ egyedül készítője

Érdekes prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI LENVÁZON
DAMÁST.

árak csak akkor valódiak.

VALÓDI SZEPESSEGI VÉD. LEV. ECHT ZIPSER

házen védjegyzett vannak ellátva.

VERSZEGENYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGESSEG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.

Kis Üveg ára 2-30 kor. Nagy Üveg 6 kor. Kapható gyógytárakban. Postán küldi: **KOBONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvin-tér.

A legjobb órákat
legszelídesebb és legbiztosabb ékzarrókat, egy készpénzért, min **RÉSZLETFIZETÉSRE** adgymen azabott órákat szállítja Magyarország és minden oldá és legnagyobb Észke

BRAWSWETTER JÁNOS órásmester órák

ESZÉK BUDAPEST

Arányok 2000 káppal legyen és bérmentés.

TUDOBÁJOSOKNAK

és mindenkiak, aki lőbög, rekedt, ékzratlan szolgálatot tesz a

Halápi-féle hársfamezszörp

Miniatyveteg 8 koronáért küld

APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.

PLATSCHÉK VILMOS

elismerett legolcsóbb, legszolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot bámulatba ejti a

Hammond

írógép.

Kizárólagos elővásárlók:

FARAGÓ TESTVÉREK

Budapest, V., Arany János-u. 8.

Kérjen mindenki prospektust!

Szépül, majfoltt, palitánás, miniszter, rancok oltiminek az áczáról a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATE

széplőszorrel való bekentés által.

Egy Üveg ára 2 koronás.

Hozná ugorkaszappan 1 k., puder 1-20 K.

Főosztály: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerész Bpest, Andrássy-út 47.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?

újonnan berendezett elsőrangú éttermeiben

SCHULLER FERENCZ

Budapest, VI., Andrássy-út 39.

mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van

KATZER

előlérv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/2 millió részvény-tőke:

Budapest, O-utca 42, 44. (sz. 1-11 ház), 45, 46, és Uj-utca 43.

Katzer szórmeárú az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE NAGY

1000000 VÁSÁROLJON KISS FÉLE SZERENCSE-SORSJEGY KISS KARDVÉRTÉK BUDAPEST, KISVÁROSI TÉR

BABYMIRA-CRÉM

legjobb azér kiltések, ótvár, rancok, feldőrszölt és kipállott bőr gyógyítására.

Egyedül készítő:

BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB

3 doboz ára bér. 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 80 f.

A DREZDAI MOTORGYÁR

részvénytársaság

benzin-, gáz-, szilvógáz-motorai és benzin lokomobillal szakkörökben ellámt legjobbak az összes gyártmányok között.

Véd. kérvények: **CELLÉRT IGNÁC és Tea**

Budapest, VI., Teréz-körút 41.

Prospektus ingyen

Pacific

TOJÁS KÉSZÍTMÉNY

tojásárgája helyett használható a szűz és fűszerekt.

NAGY MEGTAKARÍTÁS.

Kapható minden főszérlőben és éregertében Készít: **STROBENTZ TESTVÉREK. R. I.** cégcégceti gyára, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle

NEPELEJTS védjeggyű férfi nyakkendő, kintő

magyar ipari

PARIS SZALON

szállodás: Simon Pál

Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.

100 szoba 250 K-1-100 f. faljabb, kizárólagos ill. az utatanyullagkissal együtt. Kizárólagos kávéház, étterem. Vilamos vasút megállóhely az összes pályaudvarok és